

המנהג בלונדון ואמ"ד שנוהגים לומר סליחות קצר ומלוקט בערבית, מזה שאומרים באשמורת ואומרים אותו קודם קדיש תתקבל, בל"ו ואמ"ד נאמר בבוקר בשעה שבע, ולא באשמורת הבוקר כמנהג א"י וסת"מ ושאר ארצות ה'.

הטעם שתקנו בל"ו ואמ"ד לומר סליחות קצר ומלוקט בתפלת ערבית. למרות שבכל חודש אלול אומרים הסליחות כדרך בבוקר, משום שיש הרבה אנשים שא"א להם לבא לביה"כ בבוקר לרגלי האויר הקר והלח שבאלול הארצות, תקנו לאלו סליחות מלוקט וקצר בתפלת ערבית הבאים לביה"כ להתפלל מנחה וערבית אחר שסוגרים חנותם והושבת המסחר. כי חששו שמא תשכח מהם במשך הזמן מנהג אמירת הסליחות. וכנראה שמנהג זה חדשים מקרוב באו, כי לא מצאתיהו מוזכר בספרי הראשונים, ומה שמצאתי בספרן של רבותינו האחרונים שהזכירו המנהג הזה וצעקו עליו ככרוכיא, ראשון בקודש הרי' משה זכותו בתש"ס⁴⁰) והגאון חיד"א⁴¹) כתבו בזה"ל מקומות שנוהגים לומר סליחות בערבית הוא מנהג רע ומר וישתקע ולא יאמר ואין ראוי להזכיר י"ג מדות אלא בעת רצון, וקרוב הדבר האומרים בערבית לקיצוץ ח"ו עכ"ל ושם⁴²) תור וכתב היושב בביה"כ שנוהגין לומר סליחות בערבית ישב וידום, וליכא משום לא תתגודדו, ואי בעי לימא מזמורים וטוצא עכ"ל. ועי' למהר"א חזן בס' גוה שלום⁴³) שכ' ששאלו ממנו אנשי אלכסנדריא שרצונם לתקן לומר סליחות גם בערבית וגו' ואסר להם מטעם מ"ש הג' חיד"א ז"ל. ועי' מה שכתבנו בספרנו (כתר שם טוב⁴⁴) אודות ענין זה.

כל האיסור שמוהר"ם זכותו וחיד"א ז"ל שאסרו לומר הי"ג מדות בלילה הוא עפ"י חכמת הקבלה והסוד, אבל על דרך הפשט לא מצאנו לו איסור כלל, ואנשי לונדון ואמ"ד אשר לא ידעו ולא יבינו אף שמץ דבר מענין החזן, אינם משנים ממנהג שקבלו מאבותיהם ואבות אבותיהם, והבחר יבחר, והנח להם.

וטעם למנהג לונדון ואמ"ד שאומרים הסליחות של הבוקר בשעה שבע וכבר האיר השמש על הארץ, ואינם נוהגים לקום באשמורת קודם עלות השחר, כבר כתבנו לעיל הטעם מסיבת הקור והאויר הלח שא"א להם בשום אופן לקום מבע"י אבל ארצות ספרד וארצות א"י וסת"מ שבחדש אלול עודנו האויר זך וטהור כידוע קמים באשמורת הבוקר.

מקורות

⁴⁰ סי' ל' ; ⁴¹) בברכ"י סי' תקפ"א באריה אות א' ; ⁴²) שם אות ב' ; ⁴³) בה' ראש השנה ; ⁴⁴) צד תשי"א הערה התמ"ה.